

150 років зростання:
мудрість традицій,
сміливість інновацій

ЛІТЕРАТУРА І МУЛЬТИКУЛЬТУРНИЙ ДОСВІД: ПРОСТОРИ ДІАЛОГУ

МАТЕРІАЛИ

XX Міжнародна
літературознавча конференція

до 80-річчя кафедри
зарубіжної літератури та теорії літератури
і 150-річчя Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури
Department of Foreign Literature and Literary Theory

**ЛІТЕРАТУРА І МУЛЬТИКУЛЬТУРНИЙ ДОСВІД:
ПРОСТОРИ ДІАЛОГУ**

**LITERATURE AND MULTICULTURAL EXPERIENCE:
SPACES OF DIALOGUE**

Матеріали
XX Міжнародної літературознавчої конференції
25–26 вересня 2025 р.

Proceedings
of the XXth International Literary Conference
September 25–26, 2025

ЧЕРНІВЦІ
CHERNIVTSI
2025

УДК 82.0:316.722+[316.74:82
Л 643

*Рекомендовано до друку рішенням
вченої ради філологічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(протокол № 5 від 10 грудня 2025 р.)*

Л 643

Література і мультикультурний досвід: простори діалогу :
матеріали XX Міжнародної літературознавчої конференції,
25–26 вересня 2025 р. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т
ім. Ю. Федьковича, 2025. 128 с.

ISBN 978-617-8703-33-2

У контексті глобалізаційних процесів, які сприяють активному перетину культурних, мовних і національних кордонів, постає необхідність нових аналітичних підходів до осмислення літератури як динамічного простору міжкультурного порозуміння. Матеріали конференції присвячено дослідженню транснаціональних векторів, що формують сучасні гібридні ідентичності. Проаналізовано літературні наративи, що репрезентують «іншого», механізми формування мультикультурної свідомості, а також питання інтеркультурної поетики та етики читання. Особливу увагу приділено інтеграції Генеративного Штучного Інтелекту у художній дискурс.

Для науковців, аспірантів, студентів гуманітарних спеціальностей.

УДК 82.0:316.722+[316.74:82

ISBN 978-617-8703-33-2

© Автори, 2025

© Чернівецький національний
університет, 2025

XX Міжнародна літературознавча конференція

в Чернівцях у 1932 році, пережив Голокост спочатку в ґетто, потім у таборі і, нарешті, геть самотньо, в українських лісах. Після війни він потрапив до Італії, а в 1946 році, через програму молодіжної імміграції, до Палестини, де пережив заснування держави та першу фазу розбудови Ізраїлю.

Альона Матійчак

Causality as a Constituent of Time-Space Modelling in David Mitchell's Metafiction

The idea that causality creates a challenging moral dilemma is supported by the vast scope of consequences stemming from our actions. Comprehending the full ethical implications of our choices is difficult because the potential impact of even private decisions can be far-reaching, affecting people across future generations, which complicates moral frameworks and raises questions about responsibility over time.

In fiction 'time' is considered as an existential category; it directs the course of events in a novel, essentially forming a holistic view of numerous temporal continua correlated with a certain space. In the poetics of a novel the temporal function of time-space, as a subjective factor, is gaining increasing significance in the genre aspect, due to the specificity of modern fiction to combine multidimensional models.

In this regard the metafiction by David Mitchell appears a distinct literary phenomenon. Each of his six novels is an experiment with genre and narrative structures. His first novel «Ghostwritten» (1999) integrally combines nine stories that simultaneously take place in different parts of the world with people who are strangers and who are generally completely different, thus creating a polyphonic narrative structure. The author considers 'causality' to be the connecting link between the seemingly disparate episodes. According to Mitchell, he owes the philosophical idea of causality to Thornton Wilder's «King Louis Bridge,» the quote of which he cited as the epigraph to his novel [Begley A. David Mitchell, *The Art of Fiction* No. 204. *The Paris Review*. 2010. Iss. 193, p. 169]. Inherently, a number of allusions is a characteristic feature of «Ghostwritten», as for instance the allusion

to Ray Bradbury's butterfly effect, etc. With good reason subtle interpenetration of each subsequent story into the previous one gradually becomes more explicit and, in the end, the first and last stories of the novel close up in their logical completion, forming a single plot of the novel.

Furthermore, reflecting the ideas of linearity and cyclicity of time in fiction, combining the properties of ontological (physical) and perceptual (psychological) time, Mitchell creates the original temporal continuum. This literary technique reveals Mitchell's belief that everything in the world is interconnected [Mason W. David Mitchell, the Experimentalist. *The New York Times*. June 25, 2010] and flows from one another. By mentioning fictional events along with real, historical ones, by allowing coexistence of ghostly characters alongside ordinary people, David Mitchell creates his philosophical fantasy epic, in which such genres as fantasy, drama, and thriller are intertwined, having the effect of a philosophical utopia.

The deployment of this philosophical idea combined with the belief in soul journey through time, from body to body, the cyclical structure of the novel and completely different forms of narrative, is peculiar to his third novel «Cloud Atlas» (2004) – «novel of interlinked narratives» [Byatt AS. Overlapping Lives. *The Guardian*. March 6, 2004]. David Mitchell confessed that the title was inspired by Toshi Ichiyanagi's music. According to Mitchell, this title combines melodiousness with ambiguity: «Souls cross ages like clouds cross skies» [Mitchell D. *Cloud Atlas*. New York : Random House. Inc., 2012. P. 307]. Moreover, the protagonist of one of the nested stories in the novel, the musician Robert Frobisher writes the Cloud Atlas Sextet – «sextet for overlapping soloists: piano, clarinet, cello, flute, oboe, and violin, each in its own language of key, scale and colour. In the first set, each solo is interrupted by its successor: in the second, each interruption is recontinued, in order» [Mitchell D. *Cloud Atlas*, p. 445]. Actually, this embedded musical composition perfectly conveys the author's intention regarding the embedded narrative of the novel.

Architectonically the novel significantly differs from the writer's other fiction, in particular, the primary distinction is the palindrome principle, according to which the novel in six nested stories (five unfinished novellas and one complete one), starting

from the middle (the sixth story), receives its mirror presentment. According to the author's original technique, the protagonist of each subsequent story from the first half of the novel acts as a recipient (reader or viewer) of the previous story in its second half, thanks to it the interrupted narratives not only gain their completion, but also add completeness to both the plot and the composition of the novel. Another difference is the principle of diachronicity, when the author skillfully passes from one time period to another, from era to era, creating iterations of the mentioned events as either literary sources (diary, letters, novel manuscript), or a feature film, holography, or simply a retold story.

Reflecting different time periods in his novel, Mitchell preserves language peculiarities of each mentioned epoch: «The central section of a novel I wrote called «Cloud Atlas» contains the narrative of a character called Zachry. This teenager witnesses the last spark of civilisation being snuffed out on a far-future Hawaii. Like the characters in the novel's other time zones, I wanted his narrative to use period speech» [Mitchell D. The book of revelations. *The Guardian*. February 5, 2005].

Consequently, in chronological terms the events in the novel are presented sequentially, first from the past to the future, and then the time vector is directed back in reversed order, guided by the already known temporal nominators. Mitchell outlines the time perspective of the novel as a cluster of characters' reflections about their psychological future, past and present, as a dynamic basic property of human existence: «What wouldn't I give now for a never-changing map of the ever-constant ineffable? To possess, as it were, an atlas of clouds» [Mitchell D. *Cloud Atlas*, p. 372]. It's no wonder that in her orison Sonmi reflects on self-awareness and identity emerging through interaction: «To be is to be perceived. And to know thyself is only possible through the eyes of the other» [Mitchell D. *Cloud Atlas*, p. 195]. She links her newfound awareness to broader ethical consequences, emphasizing that actions ripple through time: «The nature of our immortal lives is in the consequences of our words and deeds» [Mitchell Mitchell D. *Cloud Atlas*, p. 201].

The future is determined by the present, the present is controlled by the past, the past, thus, creates a situation where the

future connects the values of the past and the present: «Belief, like fear or love, is a force to be understood as we understand the theory of relativity and principals of uncertainty. Phenomena that determine the course of our lives. < ...> These forces that often remake time and space, that can shape and alter who we imagine ourselves to be, begin long before we are born and continue after we perish. Our lives and our choices, like quantum trajectories, are understood moment to moment. That each point of intersection, each encounter, suggest a new potential direction» [Mitchell D. *Cloud Atlas*, p. 135].

Overall, the poetics of time-space in David Mitchell's novels is characterized by the simultaneous combination of ramified temporal planes, from chronologically defined time (present or past) to a combination with eternal, cyclical time, which paradoxically intersects with historical, flowing time; from the past time of associations, retrospections and memories to the prognostic plane and continuum of philosophical reflections with its properties to change the flow of time, to act as a means of connecting generations, nations, historical eras and civilizations.

Олена Мізінкіна

Гетерообрази та самообраз

у романі «В степу безкраїм за Уралом» Зінаїди Тулуб

Проблема «іншого» в літературі почала розроблятися з середини ХХ ст. зарубіжними (Ж.-М. Карре, М. Ф. Гюйяр, Д.-А. Пажо, Г. Дізеринк та ін.) вченими. З-поміж вітчизняних науковців першими на неї звернули увагу В. Янів, Д. Наливайко, В. Будний, М. Ільницький. На сьогодні українські літературознавці активно засвідчили свою зацікавленість образами інших етнокультур, що помітно у працях Ю. Барабаша, М. Варданян, О. Вознюк, Г. Косаревої, А. Малиновського, Я. Поліщука, І. Приліпко, В. Якимович та ін.

У формуванні розуміння інонаціонального важливу роль виконує історичний роман, який не лише демонструє культурне спілкування між представниками сусідніх чи віддалених держав, а й формує стереотипи, розкриває витоки співвідношень з іншими ідентичностями.